

DÜNYA MADENCİLİĞİNDEN HABERLER

Mutlu YAKICI İÇLİ / Maden Mühendisi

1. 2004'de Arama Bütçeleri, 1997'den Beri En Yüksek Düzeydedir.

Metal dışı madenler için arama bütçeleri 2004 yılında, pik yaptığı 1997 yılından beri 3.55 Milyar \$ ile en yüksek değere ulaşmıştır. Arama bütçelerindeki artışlar 1990'lı yıllardan önce başlamış, 1997 yılında ulaştığı yüksek değerden sonra, 5 yıl düşüş göstermiştir. Arama bütçelerinin artmasında büyük madencilik firmalarının yeni projelerinin az olması, endüstrinin arama bütçelerinin konsolidasyonu üzerindeki negatif baskısının azalması ve küçük firmaların özellikle altın fiyatlarının yükselmesi ile harcamalarını arttırmaları etkili olmuştur. 2005 yılında büyük firmaların arama bütçelerini arttırmaları beklenmezken, küçük ve orta ölçekli firmaların bütçelerini arttırmaları beklenmektedir. Arama bütçeleri 100.000 \$'ın üzerinde olan 1138 firma üzerinde yapılan bir çalışma her bölge ve her malzeme için arama bütçelerinin arttığını göstermektedir. Latin Amerika ülkeleri en çok yatırım çeken bölgelerdir, onları Kanada, Afrika ülkeleri takip etmektedir. Avustralya, ABD, Pasifik ve güney doğu Asya ülkeleri sıralamanın sonlarında yer almaktadır (Mining Engineering, Kasım 2004).

2. Araştırmacılar Yeni Bir Mineral Buldular.

Arabistan yarımadasında, Umman'da demir ve silikon'dan oluşan yeni bir mineral meteor parçası içinde bulunmuştur. Araştırmacılar olağan dışı koşullarda oluşmuş bulunan minerali, Pittsburgh Üniversitesi'nden Bruce Hapke anısına Hapkeyte (Hapkeite) olarak isimlendirmişlerdir. Dünya'da demir ve silikon içeren mineraller olmasına karşın, yeni mineral farklı bir kombinasyona sahiptir. Kimyasal formülü Fe₂Si olan Hapkeyte, iki demir ve

bir silikon atomunun, ay yüzeyinde su ve atmosferin bulunmadığı bir ortamda, yüzey malzemelerinin kuruması sonucu oluşmuştur. Bu yeryüzünde su, oksijen ve organik süreçler ile oluşan kurumadan farklı bir oluşum sürecidir (Mining Engineering, Haziran 2004).

3. Rusya'nın Tereddüdü Kyoto Protokolünün Sonunu Getirebilir.

Kyoto Protokolü 1997 yılında oluşturulmuş olup, gelişmiş ülkelerdeki gaz emisyonunu 2012 yılına kadar 1990 yılı düzeyinin altına (%8) indirmeyi amaçlamaktadır. Gelişmekte olan ülkeler için herhangi bir sınırlama içermeyen Protokol, ABD tarafından ülke ekonomisine zarar vereceği gerekçesi ile ret edilmiştir. Protokolün 119 maddesini kabul eden ABD, gelişmekte olan ülkelerin zararı paylaşmasını da istemektedir. ABD'nin kabul ettiği maddeler gaz emisyonunun % 55'inden daha az bir miktarını kapsamakta olup, Rusya'nın tavrı Protokolün geleceği için belirleyici olmaktadır. 1990 yılında ekonomisi zora giren Rusya, Protokol ile kredi avantajına ulaşacağını düşünmüş, ancak beklentilerinin gerçekleşmemesi ve ABD'nin Protokolü imzalamaması nedeniyle, Kyoto Protokolü'nü bugünkü haliyle imzalamayacağını belirtmiştir (Mining Engineering, Ocak 2004).

4. Madencilik Firmaları 2004 Yılında Yeniden Karlar Yakaladı.

Ürün fiyatlarının yüksek olması ve kararlı bir seyir izlemesi, Çin ekonomisindeki büyük miktarlarda yatırımlar ve yatırımcıların büyük

madencilik şirketlerindeki paylarını arttırmaları bu sonucu getirmiştir. Wall Street Journal'a göre madencilik şirketlerinin hisse senetleri 2004 yılında üç katından, çelik üretici şirketlerin hisse senetleri % 60'dan fazla artmıştır.

Çin'in çelik tüketim ve talebi yüksektir. Bir çok çelik üreticisi stoklarını tüketmiştir. Bu, madencilik

firmalarına demir cevheri, kömür ve nikel gibi ürünlerde fiyat konusunda bir avantaj sağlamaktadır. 2004 Mayıs'ında kok fiyatları 360\$/t'dan fazla artmıştır.

Nikel talebi artmakta olup, önümüzdeki birkaç yıl için kararlı bir seyir izlemesi beklenmektedir. Çin'in paslanmaz çelik tüketimi yılda %17 artarken, bu rakam ABD için %5'dir. Nikel üreticisi firmalar yüksek nikel fiyatının avantajından yararlanarak yeni yatırımlara girişmişlerdir (Mining Engineering, Ağustos 2004).

* Birebir çeviri değildir.

MADEN PİYASALARINDAN HABERLER

Hasan YILMAZ / Maden Mühendisi

Filtrasyon Diatomit İçin En Büyük Pazar Olmaya Devam Ediyor

Dünya diatomit üretimi son beş yılda 1.95Mt/yıl olmuştur. 2004'te en büyük üreticiler Çin ve Şili'dir. ABD ve Çin dünya üretimine egemen olmaya çalışmakla birlikte, üretim gelecekte Çin'de odaklanacaktır. Rusya Mordovya Cumhuriyeti'nde tespit edilen 6.6 Mm³ 'lük yatakta 2006 sonrasında yapılacak yatırımlarla üretime geçilmesi ile yüksek kaliteli dolomit üretici ülke olacaktır. Dünya çapında filtre işleminde diatomit kullanımı %55-60'tır. Diatomitin şarap üretimindeki kullanımını azalmasına rağmen bira ve yenilebilir yağ üretiminde kullanımı yüksektir. Bira üretiminin %95'inde filtrasyon için diatomit kullanılmaktadır. Diatomitin Çin ve Rus bira üreticilerinin talebine bağlı olarak filtrasyon pazarındaki talep artışı 2010 yılına kadar yıllık %1-2 olması öngörülmektedir.

Nikel Ekonomisi

Nikel piyasası 2004'te güç kazanarak 2003'te 9640\$/t olan fiyatını 2004'te 13830\$/t seviyelerine

çıkarmıştır. Nikel fiyatları Mayıs 2005'te 17650\$/t pik değerine ulaşmış, fakat Kasım 2005'te 12000\$/t seviyelerine gerilemiştir. Nikel fiyatı Ocak 2006 da ise 14530\$/t seviyelerinde seyretmektedir. 2004 verilerine göre nikel maden üretimi 1.31Mt ve bundan elde edilen rafine nikel üretimi ise 1.25Mt'dur. Rusya %20 'lik nikel madeni üretimi ve %21'lik rafine nikel üretimi ile en büyük üretici konumundadır. Nikelin asıl tüketim alanı %70'lik kullanım ile paslanmaz çelik endüstrisidir. Çin Japonya'nın ardından 2. en büyük paslanmaz çelik üreticisi olup, 2006'da ise ilk sırayı alacağı beklenmektedir. Dünya nikel tüketimi artışı 2001-2004 yıllarında yıllık %4-5 (1.10-1.25Mt) iken, Çin tüketim artışı yıllık %20-25 olmuştur. 2005 yılında en yüksek seviyeye ulaşarak tüketim 200 000 t olmuştur.

Sodyum Sülfat Pazarında Büyüme Tahminleri

Dünya sodyum sülfat üretimi ve kapasitesi her zaman ilan edilenden çok daha yüksektir. Birçok otorite, Çin ve İspanya üretimini az göstermekte, Tayvan, Tayland ve diğer birçok ülke üretimini hesaba katmamaktadır. Toplam kapasite yıllık 9.4-10Mt, üretim ise yıllık 6.5Mt civarındadır. Sodyum sülfat kullanımının %45'i deterjan pazarındadır. Endüstrileşmiş ülkelerde deterjan sanayinde sodyum sülfat kullanımı azalmaktayken, Ortadoğu ve Latin Amerika'nın endüstrileşen ülkelerinde deterjan pazarındaki tüketim artmaktadır. Asya ve Rusya'da son zamanlardaki ekonomik zorluklara göstermiştir ki, sodyum sülfat kullanımı gelecekte azalma yönünde olacaktır.

Çinko Üreticileri Kapasite Artırıyor

Çinko piyasası son yıllarda maden ve metal üretimindeki yeni projelerle belirgin bir genişleme sağlamıştır. Queensland- Avustralya'da izabe/rafineri tesisi, İrlanda'da Lisheen madeninin